Česko-americký přehled.

— Česko-americký literát a básník, poslední dobou i redaktor "Svob. Školy," 42letý Alois Janda, v Chicagu včera týden — zemřel. Pohřeb jeho konal se ve čtvrtek na hřbitov Montrose, kde jeho tělesné pozůstatky byly spáleny. Alois Janda narodil se 15. února 1869 v Klatovech. Jeho otec chtěl jej míti knězem, a tak hoch poslán na gymnasium do Domažlic, kde jeho strýc byl katechetou, a po maturitě r. 1888 do Budějovic na biskupský seminář. Ale byl příliš svobodomyslným a raději čítal básníky nežli výklady bible a nepohodnuv se s rektorem byl z ústavu vyloučen, což mu ovšem přišlo zrovna vhod. Odejel do Prahy studovat, ale otec chtěl jej míti alespoň v klášteře, nechal ho bez pomoci, a sklamaný jinoch odejel roku 1893 do Ameriky a sice do Clevelandu k faráři Červenému. Nezdržel se tam dlouho; odejel do St. Louisu, kde vydal svým nákladem malou sbírku "Českým duším." Jeho život byl velice pohnutý. Roku 1894 byl dva měsíce u "Práva Lidu" v Chicagu, později přispíval do různých časopisů, posledně hlavně do "Svornosti" a "Ducha Času." V letech 1895 až 1900 byl učitelem ve škole Č. S. P. S., později byl v Clevelandu v redakci "Američana," pak u "Volnosti," pak žil 4 léta na venkově v Breckville, Ohio, pak v Omaze a roku 1909 odstěhoval se naposledy do Chicaga, kde nějaký čas vyučoval ve škole Fr. Palackého v Novém Táboře, ale pro nemoc musil loni o vánocích vyučování zanechati.

Zesnulý zanechává zde manželku Barboru, rozenou Kováříkovou, a tři dcerušky, 15letou Mařenku, 11letou Helenku a 5letou Aloisii. Jeho otec žije v Budějovicích v útulně, které byl odkázal celé svoje jmění. Alois Janda měl nepochybně značné nadání, ale nepříznivé poměry hmotné jej zdolaly. Čest budiž jeho památce.

— Známý chicažský pianista a výborný hudebník Bohumil Holub je nyní vážnou nemocí upoután na lůžko v Mercy nemocnici. Vážený umělec trpí vodnatelností a chorobou ledvinovou.

— Novým českým lékárníkem v Chicagu, jenž s úspěchem obstál při zkoušce, je krajan Otto Zeman, bratr známého tamního právníka.

— Josef Buňata z Caldwell, Tex., stal se správcem Útulny a Sirotčince u Národního hřbitova v Chicagu.

— Rev. F. Žilka z Mělníka v Čechách koná po českých osadách v Americe přednášky o Čechách.

— Pomník Karla Jonáše v Racine, Wis., bude konečně postaven na jezerním břehu na místě, které vyhlédla umělecká komise.

— Karel Burian slavil obrovský úspěch jako Tristan ve Wagnerově opeře "Tristan a Isolda."

— Známý český lékař dr. J. P. Pecival, jenž býval superintendentem státního ústavu pro choromyslné v Norfolk, byl potvrzen okresní radou v Chicagu jako řidiil. K vyznamenání tomu mu blahopřejeme.

— V nedávných dnech byla vydána anglo-americká kniha pro mládež s obrázky vynikající českého illustratora Artuše Scheinera. Kniha má název "Fairy Tales of All Nations" a autorem jejím je tel ústavů v Dunning, okres Cook, Logan Marshall. Vydána byla J. C. Winston Co. ve Filadelfii. Je v ní zahrnuta i česká pohádka "O Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém."

Nehody, neštěstí a černá kronika česko-americká.

— Krajanka Marie Žáčková z č. 4926 sev. 40. ave. v Chicagu v záchvatu lítosti nad domnělou chorobou své dcery, dopustila se, poživši značné dávky jedu na myši, minulý týden sebevraždy.

— Před půldruhým rokem zmizevší mladý krajan chicažský Václav Červenka byl v březnu minulého roku nalezen v bažině u Hinsdale jako setlelá mrtvola, nedaleko které nalezen byl revolver. Úřady v záležitosti této nařídily vyšetřování.

— Paní Žofie Pražáková v Chicagu, 20letá, pokusila se v minulých dnech požitím karbolové kyseliny o sebevraždu.

— Vilém Pelc, 2letý synáček manželů Pelcových z New Yorku, byl minulý týden zasažen střelnou ranou, kterou na matku jeho vypálil dosud nezjištěný muž, a zranění svému podlehl.

— Česká služebná dívka Karolína Oudíková z č. 64 záp. 74. ul., v New Yorku byla minulý týden nalezena jako mrtvola. Zadusila se svítiplynem.

— Česká stařenka Marie Stejskalová z č. 1819 Fisk ul. v Chicagu byla v minulých dnech k smrti popálena při výbuchu leštidla na kamna.

— Lékař dr. F. Formánek z Chicaga byl minulý týden přejet a těžce zraněn karou elektrické dráhy pouliční.

— Clevelandský krajan Stanislav Mirka, 25letý, pomátl se na rozumu zneštastné lásky k 17leté Boženě Benhartové.

KDE VZÍTI PENĚZ NA ÚTRATU.

Píše C. V. Gregory.

Vyňato z 'Česko-Amerického Venkova.'

III.

Příštím rokem po vypěstování úrody brambor, majíce za to, že nebylo by radno pokoušeti se o pěstování této plodiny na stejném poli po druhé, rozhodli jsme se zkusiti své štěstí v pěstování tykví. Otec, ačkoli v úspěch toho příliš nedůvěřoval, nabídl se, že propůjčí nám akr pozemku, koně a nářadí k jeho obdělávání za 100 tykví.

Začali jsme opět jako při bramborách napřed čísti o tykvích, ale kromě krásných popisů těchto v semenářských katalozích nemohli jsme dostati žádné literatury, na kterou mohli bychom se spolehnouti, proto jsme byli nuceni spoléhati na vlastní svoje dobrozdání a na radu otcovu. Pozemek byl na podzim po sklizni brambor pohnojen a zorán a když nastalo jaro, připravili jsme ho k řezání kotoučovými branami a vláčení, až byl pak jemný a kyprý, jak toho lze jen docíliti. Pak vysadili jsme asi v polovici máje semeno do řádek 8 stop v obou směrech od sebe vzdálených, vkládajíce 6 až 8 semen do kopečků.

Panovalo teplé počasí a skorem všechna semena vzešla. Ale sotva že široké děložní listy objevily se nad zemí, započaly nesnáze. Prvné dostavil se jednotlivý proužkovaný okurkový brouk, aby tykví okusil, pak přišel další a opět další, až celé pole bylo jimi zaplaveno. Byli tu již pěkně zapracováni, nežli jsme je zpozorovali, ale přes to jsme se domnívali, že vyhubíme je právě tak snadno jako brouky bramborové. Nejdříve postřikovali jsme je bordeauxskou jíchou a pařížskou zelení, ale to, místo aby je zahubilo, šlo jim, jak se zdálo, zcela dobře k duhu. Pak jsme zkoušeli vápenný prach napuštěný terpentinem, avšak brouci jej prohrabali a pouštěli se do listů s větší ještě chutí, nežli kdykoli před tím. Ani tabákový prach neviděl se působiti jim nesnáze; ba zdálo se, že ho mají rádi, soudě dle způsobu, jakým se počet jejich množil. — Jaktěživ ve svém životě jsem tolik brouků neviděl. Přilétali i přilézali sem po zemi se všech stran, jakoby se byli po několik roků postili, čekajíce na hody na mladých tykvových listech. Zkoušeli jsme jeden prostředek po druhém, avšak bez výsledku. Už to počalo vypadati, jakoby náš podnik pěstovati tykve měl býti v zárodku zničen. Mnohé rostliny byly úplně sežrány, když otec konečně vynašel prostředek, kterým jsme zbytek zachránili. Pozůstával v olejničce, naplněné petrolejem, s kterou šli jsme z rána od jednoho kopečku ke druhému, dokud byla ještě na listech rosa, a brouci nemohli vylézati, při čemž jsme lehkým klepnutím s rostlin je setřásli a pak každého postřikli petrolejem.

Nesmějte se tomu, neboť nebylo to tak směšným, jak se zdá. Naše očekávaná úroda byla na vážkách, a toto vidělo se býti jediným prostředkem zachrániti ji. Na jednom akru jest pouze asi 700 kopců tykví, a rychlost, s jakou mohli jsme s bratrem pole obstarati, byla podivuhodnou. Prvního rána trvalo to nám asi 3 hodiny, a ve světě broučím rozhostil se smutek veliký, soudě dle počtu mrtvých a umírajících brouků, již byli za námi zanecháni.

Jejich dílo zhouby bylo zastaveno, třebaže během dne objevilo se vždy značné množství nových rekrutů. Přešli jsme pole ještě dvakráte a vyhubili jsme brouky tak důkladně, že už nepůsobili žádných dalších škod.

Tykvové políčko bylo pak důkladně obdělováno, někdy až dvakráte týdně. Oborávali jsme je křížem a něco plevelů, rostoucího blízko kopců, odstranili jsme motykou. Po prvním týdnu červencovém počaly se výhony tak rozlézati, že byli jsme nuceni obdělávání zanechati. Po době té počal se silně vyvinovati v poli bér, avšak poškozoval spíše jen vzhled pole nežli úrodu. Od polovice června do konce července panovalo více dešťů než obyčejně, takže výhony na spodní třetině akru dostaly nezdravou barvu a pak již dobře neprospívaly. Ostatní výhony však stále bujně se rozšiřovaly a nasadily hojnost plodů.

Předčasný mráz seřízl naše pečlivě vypočtěné výtěžky na polovic, ale přes to sklidili jsme dost, abychom značné místní trhy přepinili. Dali jsme otci tři velké náklady zelených tykví a tolik zralých, aby měl na celou zimu dost, místo jednoho sta, jež jsme mu slíbili. A ještě jsme měli asi 500 krásných, velkých zralých tykví, avšak jediným způsobem, jak poněkud slušně je zpeněžiti, bylo objížděti s nimi. V obvodu 10 mil nalézala se 3 nebo 4 městečka. Proto vydali jsme se vždy ráno na cestu s nákladem tykví a stavěli jsme se cestou na farmách a co zbylo, rozprodali jsme po městě, když jsme tam přijeli.

Zažili jsme mnohých zajímavých i směšných zkušeností, učinili jsme si mnohé známosti, takže prodej naší úrody byl pro nás mnohem příjemnější, nežli její vypěstování. Nikdy nezapomenu na jednu starou paní, která myslila, že naše tykve nejsou k jídlu, poněvadž jsou na nich bradavice, ani na jednoho starého pána, jenž nám sdělil, že má tykve velice rád, ale že jeho žena by mu ji neuvařila, a kdyby jednu koupil, že by z toho byla mrzutost. Vydělali jsme na tom čistých $42 a byli jsme se svým výdělkem úplně spokojeni.

LACINÉ POZEMKY!

Můžete koupit v krásném jetelném pásmu v Bayfield okresu ve Wisconsinu, kde jest již více českých rodin usazeno. Máte-li jen malý kapitál, přece zde můžete lehko začít. Podnebí jest zde mírné, zdravé, hojnost zdravé pitné vody, paliva, dobré školy, pozemky jsou nejdále dvě míle od stanice, pošty a českého obchodu. Jest zde dobrá, úrodná zem, jakož i hojnost pastviska pro mlékařský obor. Máme zde osadnickou mlékárnu, kde dostanete lepší cenu za smetanu nežli kde jinde. Prodáváme tyto pozemky na měsíční i na roční splátky. Pište nám o další podrobnosti jakož i o číslo našeho časopisu, který vydáme pro naše osadníky. Pošlete 2c známku a plné jméno a adresu na:

THE JAMES W. GOOD COMPANY.
Dept. 9, Ashland, Wis.

Čistě zařízený a hojně zásobený obchod
GROCERNÍ A ŘEZNICKÝ
—vlastní—
FRANK KUNCL
č. 1622 So. 10th St., Omaha, Neb.
Krajané v okolí tomto bydlící obdrží zde vždy všeho druhu znamenité maso, uzenářské výrobky, dobrou grocerii, nakládané ovoce a každodenně čerstvou zeleninu. 24-tf

Spolehlivá rada právní

zašle se poštou komukoliv na požádání, když přiloží $1.00.

Praxe v sedmi státech. Náš pan Emil J. Motis osobně zastupuje všechny soudní případy v celé Neb., Ia., Mo., Okla., Kans., a v Dakotách.

Dlouholetá zkušenost. Pan Emil J. Motis zastával nejtěžší případy v celém Texasu a obhajoval i v případech jako: vraždy, zločiny, zlodějství, na odškodné, pozemkové záležitosti, rozvody, atd. — **Záležitosti v Evropě.** Peníze a dědictví se vymáhá. Plnomoce se zhotovují.

Úřadovna v čís. 806-808-810 Brandeis Budově, roh 16. a Douglas ul. Tel.: Doug. 3905. — Adressa: **Česká Právnická Kancelář, Emil J. Motis & Co., — 806-808-810 Brandeis Bldg., Omaha, Neb.**

Pan Motis je večer v Hotelu Praha. Telefon: Red 1814. 25tf.

České mlýny, ve Wilber, Nebr.

Vyrabitelé nejlepší pšeničné a pravé šitné mouky, jakož i české krupičky.

Mouka naše jest k dostání u všech českých groceristů v Omaze a South Omaze.

Zda-liž jedenkráte zkusíte moku Wilberskou, která jest ta nejlepší v trhu, pečivo bude se na vás jen smát.

Též máme sklady v Lincoln, Nebr., Cedar Rapids, Ia., Chicago, Ill., Oklahoma City, Okla., Marshalltown, Ia., a St. Louis, Mo. 46-12

ZVONÍČEK & AKSAMIT, maj.

DR. JAMES W. NOVÁK.
český zubní lékař.

Continental Block — 15. a Douglas ul. Pokoj čís. 4 v rohu nad Berg Clothing Co. — Office Phone: Douglas 5077. — Residence, 915 William St.; Phone Douglas 6019. — Krajané z venkova, kteří nejsou s domácí prací zubařskou spokojeni, učiní dobře, když při návštěvě Omahy, zajdou k Dru Novákovi, jenž za veškeré práce v oboru svém úplně ručí. 34tf

Nejstarší a nejlepší místo pro schůzku jest
ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.
v čísle 1306 Farnam ulice.
Pravé importovaná piva na čepu. **PLZEŇSKÉ** z Měšťanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hobrau Munich Bavaria pivo. Pivo Anheuser Bush a světoznámé Faust získalo rozsáhlou reputaci.
Kavárna pro dámy nalézá se na druhé podlaze. 46tf

Důležité a zajímavé pro Čechy !!

Přijali jsme jednatelství pro největší literární novinku letošního knižního trhu amerického a sice znamenitou knihu, pojednávající o staré vlasti naší, dílo znamenitého učence, prof. Will. S. Monroea

"BOHEMIA AND THE ČECHS"

Je to práce opravdu vzácná, která zvláště se hodí jako **neocenitelný dar pro naši dorostlou mládež, která se Monroeovou knihou seznámí nejen s historií, ale i přítomným stavem a poměry Čechů ve staré vlasti.** Úprava je umělecká a kniha je bohatě illustrována. Cena pěkně vázaného výtisku $3.00. Přihlášky adresujte na náš závod. 17-4gr

FEJLETON

A JEŠTĚ O TOM ČESKO-AMERICKÉM TISKU.

II.—Svoje dvě kapitoly o česko-americkém tisku a novinářství byli bychom už ponechali minulosti, kdyby nebylo dvou okolností, které nás nutí ještě jednou k nim se vrátiti. První okolností jest odpověď "Zlaté Praze" a druhou vystoupení jistého clevelandského "novice." Opakujeme ještě jednou, že jsme s řezem onoho bolavého místa na těle česko-amerického života začali nejdříve sami u sebe a to jen z přesvědčení, že jinak, chceme-li býti oproti nejen veřejnosti, ale i sobě samým poctivými, jednati nemůžeme a nesmíme. V česko-americkém tisku až příliš dlouho příliš lhostejně přihlíželo se ku všem bolavým místům života našeho, na která, polepená různými laciními flastry, nepoctivě a vědomě lživě poukazoval jako na nejlepší stránky našeho bytí zde, na stránky, pro které superlativy jako nejkrásnější, nejvelikolepčjší, nejumělečtější atd., atd. jsou v pravdě výrazy jen nejslabšími. To bývalo a, třeba to dosud velikou většinou jest i na dále, přece jen tu a tam ozývají se ze samotných řad česko-amerického tisku vážné hlasy s opravdovou a jistě upřímně cítěnou touhou po jakémsi obrození a reorganisaci, kterou by se novinářství naše stalo skutečně vážnou a názory svými nejen kriticky vystupující, ale i kriticky uznávanou — žurnalistickou prací. Potištěného papíru různými písmenkami, které stavěly a staví místy dosud podle sebe nesmysly vedle nesmyslů, měli jsme tu již dosti a poněvadž svět nestojí a lidstvo v něm stále je nuceno hnáti se ku předu a ku předu za pokrokem, tak aby mohlo udržeti se v mezích poměrů soudobých, i novinářství musí jeviti ráz jisté pokrokovosti a snahu prospěti ne v první řadě zájmům vlastním, ale zájmům těch, na kterých teprve svoje vlastní může stavěti. A jakým způsobem to dokáže? Tím, řekne-li lidu, čtenářstvu svému v každém ohledu a všude jen pravdu. Ne snad útokem, výpadem, ale přesvědčivým upozorněním na ten který nešvar a spolu hned i označením lepší a schůdnější cesty, která by nás byla s to dovésti k lepšímu, zdravějšímu a silnějšímu cíli. Kdybychom chtěli býti hajiteli šlendrianismu a chtěli v něm zůstati konservativními u vědomí, že práce naše bude daleko snadnější, pohodlnější a lacinější, jak jí je doposud, pak bychom jednoduše stáli na stanovisku clevelandského "novice," na stanovisku naprosté žurnalistické nepoctivosti a vůbec nežurnalismu. Poněvadž nám se však jedná skutečně o ozdravení poměrů zdejších, proti tomu šlendrianismu, namnoze diktovanému samolibostí a ješitností domýšlivého, málo uvědomělého a česko-americkými poměry novinářskými pokaženého lidu, vystupujeme, jelikož víme, že potíráním novinářského šlendrianismu, pro který i nejlacinější noviny zdejší jsou ještě příliš drahé, vykonáváme nejen svou povinnost, ale záslužnou práci.

Jsme přesvědčeni, že v redakci, kde se mnoho stříhá, nezbude mnoho času na vlastní práci myšlenkovou. A tu dostati do všech redakcí původní česko-americkou tvorbou ať už novinářskou nebo literární, bylo snahou naší při psaní kapitol, o česko-americkém tisku pojednávajících. Nic jiného na zřeteli jsme neměli. Pro to, ano, jedině pro to, jakkoli bychom se mohli ještě na dlouze a široce rozepsati o právně-morálním principu, který by stanovisko naše obhájil ostatně sám, odsuzovali jsme to bohopusté přetiskování zdejší autorů ze staré vlasti bez nejmenší náhrady a bez slušného požádání za svolení. Jednalo se nám o uplatnění česko-americké práce kulturní, která zde má dnes už ve všech svých oborech dosti schopných a povolaných, při tom pak upřímných a poctivých pracovníků, které uplatnit je povinností naší. Nám nesmí stačit vědomí, že lidi ty máme. Nikoliv. Na nás je, bychom jim příležitost i k tomu uplatnění se poskytli. Poněvadž však mnoho vystřihujeme, uplatniti je nemůžeme a nechceme. Pro vlastní pohodlí a úsporu ku vlastní škodě největší. Nemluví za těchto několik řádek daleko výmluvněji a jasněji, při tom však i křiklavěji a výstražněji nedávno zesnulý česko-americký literát a básník Alois Janda, jenž nám na dlouho bude a musí státi před očima duší našich a našeho svědomí jako hluboko zadírající se výčitka, která nám znovu a znovu bude připomínati obět zvrácených našich poměrů? Jandu dávno již předešel Škaloud. A kolik jiných předešlo Škalouda a Jandu? Kolik snaživců ještě bude následovati oba poslední? Smutné, věru smutné poměry. A i za těch přece jen máme v sobě tolik troufalosti, že proti upřímným a poctivým protestům podáme protesty sami s celou řadou barevných pentliček a blýsknavých cetek, které nazveme omluvami nebo alespoň polehčujícími okolnostmi. Česko-americké listy byly prý k tomu otiskování různých těch Jiráseků, Raisů, Klostermanů, Klecandů, Hermanů, Hladíků a j. do jisté míry oprávněny, poněvadž ony to prý byly, které fedrovaly zde sbírky na stižené povodní, ohněm a různými jinými živelními pohromami v Čechách, sbírky na Národní divadlo, na Ú. M. Š. a na jiné menšinové Jednoty. Tento důvod se podařil, jen co je pravda. Dověděli jsme se z něho, že naši Jiráskové, Raisové, Klostermanové atd., atd. byli jednou taky zatopeni, že vyhořeli, že se jim neurodilo, že jsou Ú. M. Š. a menšinovými jednotami českými vydržováni a proto že jsme zde pořádali různé sbírky a tyto zasílali do Čech se žádostí, by odevzdány a rozděleny byly mezi naše spisovatele, ze kterých tady po celá dlouhá léta již tyjeme. Jak směšné. Sbírky jsme zde pořádali, poněvadž diktovalo je nám srdce, kterým jako lidé chtěli jsme něco udělati pro lidi. Věnovaly-li pak listy naše sbírkám těm ve svých sloupcích místo a psaly-li pro ně, pak udělaly jen prostě svou povinnost, pro kterou reflektovati na nějakou náhradu nebyly nikdy oprávněny. O něčem podobném dalo by se snad mluviti pouze v případu, kdyby se česko-americké listy byly pokusily o sebrání národního daru pro jmenované spisovatele od česko-amerického lidu, kdyby je byly skutečně sebrely a spisovatelům je zaslaly. Leč i v tomto případě nároky listů zdejších na volné otiskování byly by při nejmenším — netaktností. — Právní ochrany sice proti otiskování dosud nestává. Stává zde však a už dávno stával právně-morální princip a ten mluví s námi.